

REDACTIE
en
ADMINISTRATIE
GENT
GARENPLAATS

Ongeteekende brieven
worden niet opgenomen

DE LANDBOUWER

Maandblad voor Buitenlieden

ABONNEMENTSPRIJS :
VOOR ZES MAANDEN
35 Centiemen

AANKONDIGINGEN :
Prijs volgens Tarief
Voorop betaalbaar

DE Redding des Landbouws

„ De landbouw lijdt! De landbouwers kunnen het niet meer volhouden! „ roept de bourgeoisie, maar zij vergeet er bij te voegen: „ En wij kunnen geene hooge pachten meer opstrijken. „ Nu meent ze, met de inkomende rechten, den landbouwers wijs te maken dat de redding nabij is, maar de boeren zullen maar al te vroeg, helaas! de treurige ondervinding opdoen, dat zij nog eens bedrogen zijn en dat de inkomende rechten slechts voordeel aan de groote grondeigenaars opleveren.

Het eenigste geneesmiddel om den landbouw en den landbouwer te redden is het socialistisch, 't is te zeggen, het gemeenschappelijk bezit van den grond.

Werpen wij eens een oogslag op Rusland, waar de drie vierden van van den geheelen landeigendom nog in gemeenschappelijk bezit zijn.

't Land behoort aan de gemeente; de gemeente verdeelt het onder de bewoners, deze bebouwen het naar goeddunken. De gemeente zorgt ook voor de betaling der belastingen, aangezien zij verantwoordelijk is tegenover de regeering, en ontnemt des noods hun land aan de bewoners die de belastingen niet betalen.

Sommige kortzichtige mensen hebben deze oudvaderlijke gewoonte bestreden, en het ernstigste verwijt dat zij konden aanhalen was, dat de Russische landbouwer geen lust meer heeft om zijn land goed te bebouwen, omdat, zoodra eene nieuwe verdeling aankomt, hij de vruchten van zijnen arbeid verliest, want zijn land kan aan eenen geboer gegeven worden, terwijl hij zelf er een ontvangt dat verwaarloosd werd. Laat ons ter loops opmerken dat, met het huidige kapitalistisch stelsel, de boer bij het eindigen zijner pacht, ook niet zeker is zijn land te kunnen behouden. Maar M. Ternier, een Russisch statistieker, bewijst met duidelijke cijfers, dat bovenstaand verwijt geene reden van bestaan heeft.

In het derde gedeelte der gemeenschappen van 't gouvernement Moskow werd van 1858 tot 1878 geene verdeling der landen gedaan. In het gouvernement Kazan geschiedt dit slechts tusschen de 6 en de 20 jaren; in 't gouvernement Smolensk, tusschen de 10 en de 16 jaren; in het gouvernement Sint-Petersburg, alle 10, 15 en 25 jaren. In een ander Russisch geleerde,

M. Kareline, heeft berekend dat het land in handen blijft van denzelfden landbouwer, gemiddeld: 12 tot 15 jaren in Frankrijk; 15 in Pruisen, 16 in Oostenrijk; het is te zeggen bijna even zoo lang als den gemeenschappelijke eigendom in Rusland.

Ten andere, de gemeenschappelijke eigendom ontwikkelt bij de boeren de gevoelens van solidariteit en onderlinge hulp. Aldus gebeurt het onder den drang van hun rechtvaardigheidsgevoel, dat zij trachten, in de maat van het mogelijke, diegenen schadeloos te stellen die hun land verbeterd hebben. En alvorens tot de verdeling over te gaan, vragen zij zich af of de bebouwer wel voldoende beloond is geweest voor zijne moeite en zorgen; zoo niet, laten zij het land buiten de verdeling en zijn tijdelijke bezitter kan het nog gedurende eenen te bepalen tijd bebouwen.

De Russische regeering doet sinds jaren al wat mogelijk is om deze gewoonte uit te roeien, maar te vergeefs; de boeren bevinden er zich te wel mede. Bijna al de Russische schrijvers die deze kwestie behandelen, verklaren zich openlijk voor den gemeenschappelijke eigendom en dat is niet te verwonderen, aangezien zij zich immer in de gelegenheid bevinden er de uitmuntende uitslagen van te kunnen vaststellen.

Zij bewijzen dat, daar waar het gemeenschappelijk bezit blijven bestaan is, de landbouw grooten vooruitgang gedaan heeft. Prins Vasilchikoff, onder anderen, zegt dat in Zuid-Rusland, waar er vele Duitse koloniën zijn, het slechts diegenen zijn die den gemeenschappelijke eigendom invoerden die hunne zelfstandigheid behielden; bij de anderen, die den persoonlijke eigendom verkozen, is wel dra 't grootste gedeelte der landen in handen van eenige speculanten overgegaan.

„ 't Is in den gemeenschappelijke eigendom, zeggen Lemienov en anderen, dat de toekomst van het Russische volk ligt. Moest men hem vernietigen, dan sneed men Rusland's levenskrachten af. „

Hetgeen in Rusland nog immer bestaat, zoo zeer in de gewoonten is gedrongen en zulke goede vruchten afwerpt dat het volk niet zou aarzelen voor zijn behoud in opstand te komen: het gemeenschappelijk bezit van grond, zal weldra voor ons ook eene dringende noodzakelijkheid worden.

Op welk standpunt wij ons plaat-

sen, onder welk oogpunt wij het aanschouwen, dringt het zich op.

César De Paepe heeft het gemeenschappelijk grondbezit niet alleenlijk voorzien, maar er eene voorloopige regeling van gegeven in een verslag aan 't internationaal Werklieden-Congres te Brussel, in September 1868, en onze onvergeetbare vriend drukte er zich als volgt in uit:

Bladz. 67: „ Dat het met of zonder den wil der eigenaars, dat het met of zonder den wil der arbeiders zij, stilaan of ras, vreedzaam of met geweld, onvermijdelijk gaan wij naar het gemeenschappelijk bezit. Onze economische gedachten stuwten er ons henen. Gemeenschappelijk bezit zal de eigendomsvorm der toekomstige maatschappij zijn. „

En verder (blz. 121): „ Wij zijn collectivist voor den landeigendom, omdat de landerijen, weiden, enz., de bijzonderste aller voortbrengstmiddelen en de bron van alle verbruikstoffen zijn; omdat, bijgevolg, de grond voor den landbouwer iets meer is dan een gewoon werktuig, aangezien hij den oorsprong is van alle voortbrengst, van alle kapitalen, van alle rijkdommen, omdat zijn gebruik de gansche samenleving aanbelangt en aan deze alleen, gevolgentlijk, het vrije gebruik er van zou moeten toekomen... Welke ook de hinderpalen zijn die zich nog tijdelijk voordoen, wij zijn overtuigd dat de toekomst aan 't gemeenschappelijk bezit is. „

PROVER.

Klerikaal Gekwijn

De Katholieke Vlag heeft het hard te herkauwen, dat wij in ons vorig nummer het vertrouwen uitdrukten, dat de Belgische landman zich te gelegener tijd zou herinneren, wien hij zijne verheffing tot den graad van mensch te danken heeft. Dat door klerikale smouzen bekostigd blad herinnert van zijnen kant, dat de herziening der Grondwet reeds gestemd was door de Kamer, toen de socialist er nog over geen enkelen zetel beschikten.

Herziening gestemd!... dat zegt alzoog al veel... Maar wat zou er van gekomen zijn, hadden de socialist diezelfde Kamer het mēs op de keel niet gesteld om het Algemeen Stemrecht te bekomen?

Derijke onderhouders der Katholieke Vlag verwijten ons verder, dat wij aan de landbouwers, die verbetering in hunnen toestand

vroegen niets gebracht hebben dan bladen en boekskens.

En wat moesten wij brengen?... Wetten?... Maar als er nog geen enkele socialist in de Kamer was... Geld!... Maar daar hebt gij overvloed aan, rijke schavuiten, en wat geeft gij?... Nog niet eens een beetje afslag op de pachtsommen, alleenlijk wetten die de kleine landbouwers en de werklieden in 't algemeen benadeelen ten voordeele der heeren en heeren-boeren.

Maar wacht tot wij de meerderheid hebben in de Kamer.

De Landbouwstokerij

Onder bovenstaanden titel kondigt de Landbode, boerenblad door heeren opgesteld en aan heerenbelangen gewijd, in zijn nummer 24, een artikel af waarin de schrijver de noodzakelijkheid tracht te doen uitschijnen, bedoelde nijverheid te beschermen, en op het nut, de weldaden en de diensten wijst welke de geneverfabrieken van den buiten aan den landbouw en aan de landelijke bevolking bewijzen. Ten einde de oogen te openen aan diegenen welke tot hertoe nog geloofden dat het de rijken ernst was wanneer zij beweerden de geneverplaag onder het volk te keer te willen gaan, willen wij eenige staalkens uit dat belangrijk stuk mededeelen. Wij knippen er midden in:

„ 't Zijn deze stokerijen die, waren zij over gansch het land verspreid, geroepen zouden zijn niet alleenlijk de goede landerijen in volmaakten staat van opbrengst te houden, maar ook de dorre gronden, ver afgelegen van groote verkeerswegen, (schrijver van dat artikel zal zeker de eerste zijn om in zulke streken eene stokerij te stichten) vruchtbaar te maken en in deze streken, zooals overal anders, middelen van bestaan te verschaffen aan een grooter getal huisgezinnen, alsook arbeid aan talrijke werklieden zooals kuipers, wagenmakers, koper- en blikslagers, smeden, enz., welke buiten altijd mangel aan werk hebben. Zoo komt de stokerij ter hulp aan den kleinen landelijken handel, daar al deze werklieden zich moeten voeden, onderhouden en kleeden, en houdt zij de onrustwekkende uitwijking der landelijke bevolking naar de groote centra's tegen, waar de boeren de concurrentie aandoen aan de stedelijke werklieden en kleine handelaars en waar zij minder goede lucht ademen en andere zeden dan op den buiten vinden. „

En om dit te verhinderen moet er meer genever gemaakt worden op den buiten...? Wij lezen voort:

«Hoe dikwijls zag men niet rond deze eerst afgezonderde gestichten, kleine agglomeraties van werklieden en kleine handelaars ontstaan (te beginnen met eene kantien) en alzoo, in weinigen tijd, leven komen daar waar vroeger slechts eene woestijn was.»

Leven, dat willen wij gelooven, zoo dicht bij de bronnen van levenswater! Evenwel, de meesten die voor hun leven achter slot zitten, hebben dat leven genoten en vervloeken thans de nijverheid die, volgens de *Landbode*, geroepen zou zijn om zooveel goeds te stichten. We zullen er maar mee ophouden, he, want waarlijk de brokken worden al te groot... de redding te willen zoeken langs waar men altijd het verderf gevonden heeft... 't kan waarachtig door 't keelgat niet meer! Ware het *Vooruit* of de *Landbouwer* die aldus den loftrumpet steken over de fabrieken van lichaams- en geestesvergift, het ware in de handen onzer vijanden een der sterkste argumenten tegen het socialisme.

Maar wij voelen wel van waar de wind komt aanwaaien. Gansch het overige van het artikel, tot het laatste woord toe, is eene grievenlijst van den landbouwstoker tegen den nijverheidstoker, opgezameld tegen het oogenblik dat het gouvernement een wetsontwerp ging neer leggen tot bestrijding (?) van het alcoholisme: tastbaar een geheugenverversching aan zekere beloften in tijd van kiezingen gedaan.... Stellig zullen de heeren schniekmakers van den buiten — echteboeren zijn dat niet — voldoening hunner eischen bekomen, want het gouvernement heeft er belang bij, het getal landbouwstokerijen te zien vermenigvuldigen. De landbouwstokers, immers, zijn niet alleen katholieke kiezers met zooveel stemmen mogelijk, maar vele leden der rechterzijde onzer Kamer tellen pachters onder hen, of verlangen verscheidene hunner eigendommen tot dat bedrijf in te richten, ten einde hunne pachters hoogere pachten te kunnen doen betalen. De *Landbode* stort alcoholische tranen omdat de 3000 landbouwstokerijen van vroeger tot op een paar honderd zijn *weggekwaaid*!

Dus, weeral een wetteken in 't verschiep waarop het gewicht van den geldzak zal drukken. Na de belangen der groote handelaars bij middel der beschermrechten, die der heeren-boeren bij middel der wet op het alcoholisme, waarlijk, ze pakken 'stappen, binst dat ze aan den gang zijn....

En dit alles onder voorwendsel den landbouw te beschermen...

Intusschen wacht de arme boer, wezenlijke landbouwer, die met zijn werkvolk aan dezelfde tafel zit, nog immer op de eenige mogelijke verbetering die in zijn bestaan kon verwezenlijkt worden, namelijk, afslag en regeling van pachthuurgeld; terwijl de boerenwerkmans voor zich nog geen enkel lichtstipje aan den zwarten gezichteinder zijns leven ziet oprijzen!

Beiden zullen de lotsverbetering wachten tot een socialistisch ministerie van arbeid en landbouw is ingericht.

THILO.

Kerk en Staat

Ter gelegenheid der nieuwe schoolwet halen de klerikalen, evenals in de jaren '80, hun versleten refreinje voor den dag: het volk van België wil dat het onderwijs godsdienstig zij.

Wilt ge weten hoeveel het Belgisch volk zich aan den godsdienst gelegen laat, heeren dwangwetmakers, scheidt eens Kerk en Staat van elkander, vermindert in de gemeenten de belastingen voor gansch het bedrag dat de pastoors en de kerk er kosten, zegt aan de inwoners dat zij hunne *vrije* giften voor den dienst der kerk in eenen daartoe gestelden offerblok kunnen storten, — dit ware niet meer dan recht, dan zou een vrijdenker niet moeten betalen voor zaken die hij niet gelooft en als de geestelijke heeren er dan nog zoo dik loopen als tegenwoordig, dan eens geroepen: vivat ons. Maar 'tis goed verstaan, he! niet te doen zooals tijdens den schooloorlog der jaren '80: maandelijksche omhalingen doen in de huizen, tot zelfs bij de armste lieden en de giften (?) op een boekken schrijven tot meerderen dwang voor de armen van geest, die ereene eer of eene schande in zien, eene groote of eene kleine som naast hunnen naam geteekend te weten... Wij verkoopen geene katten in zakken, he, buitenlieden, ge weet hoe het er toeging in dien tijd!

En dan roepen de kopstukken der klerikalen nog schaamteloos op alle toonen, wij hebben onze scholen met *ons* geld gesticht.

De Longtering

Zekere dieren, voornamelijk de koeien en de varkens, zijn onderhevig aan de longtering.

In Duitschland en Engeland bedraagt het getal der door longtering aangetaste koeien 15 tot 20 p. h. In verscheidene Fransche gewesten, zooals Beauce en Brie, is de verhouding nog grooter; zij bereikt 25 tot 30 p. h. van het wezenlijk getal volwassen dieren.

Deze aangetaste koeien leveren een deel der melk op, die gebruikt wordt tot voeding van den mensch. Anderen, ontsnappend aan 't streng onderzoek van den keurder wanneer zij naar het slachthuis worden gebracht, worden aan den handel overgeleverd.

Het publiek verbruikt dus veeltijds melk en vleesch, voortkomende van door longtering aangedane dieren.

Is zulks gevaarlijk voor de gezondheid? In welke mate? Welke zijn de middelen ter voorkoming er van?

Koningin Victoria benoemde in Juli 1890 eene Commissie, belast om deze verschillende vraagpunten te bestudeeren.

Deze Commissie komt het verslag harer werkzaamheden aan het Parlement aan te bieden. Dit werk is zeer nauwkeurig en duidelijk, en, haasten wij ons er bij te voegen, van zeer geruststellenden aard.

Zonder het werkelijk gevaar te ontkennen dat er bestaat in het verbruik van dergelijke voortbrengselen, verdriift het de bovenmatige

ontsteltenis die zich soms voordoet.

Ziehier de voornaamste besluiten van dit verslag.

In het eigenlijke vleesch is de besmettingsstof zeer zelden voorhanden. Het is voornamelijk in de klieren en vliesachtige deelen, dat men ze ontmoet.

Wanneer het vleesch, dat men aan het publiek verkoopt, soms besmet is, dan is deze besmetting veelal maar oppervlakkig, voortkomende van de aanraking met andere zieke deelen.

De melk bevat slechts teringmicroben, wanneer de uier zelf besmet is. Wanneer deze gezond is, dan houdt de melk nooit ziektemicroben in.

Wat wordt er van het vee dat gevoed wordt met het vleesch van besmette dieren?

De Commissie heeft dit punt door talrijke proefnemingen opgehelderd. Hieruit blijkt ten duidelijkste dat het vleesch, doch voornamelijk de melk, de longtering kan verwekken bij de gezonde dieren — zoowel de grasetende als de vleeschetende — en in het bijzonder de varkens.

Vertoonen zich dezelfde verschijnselen bij den mensch?

Het spreekt van zelf dat men zijnen toevlucht niet heeft kunnen nemen tot dezelfde manier van proefneming. Maar van de uitslagen bij de dieren bekomen, moet men afleiden dat de mensch evenzoo de ziekte kan betrapen, door zich te voeden met hetgeen van zieke dieren voortkomt.

De melk vooral is een gevaarlijk geleidmiddel. De meeste longteringen vinden hunnen oorsprong in het verbruik van melk van aange-taste koeien.

Zoodanig is het gevaar. Kan men het niet te keer gaan?

Zekerlijk, antwoordt de Commissie hierop, want de tering is altijd veroorzaakt door het gebruik van ruw of niet voldoende gekookt vleesch. Het koken is dus de hoofdzaak. De hitte is in onderhavig geval het ontsmettingsmiddel bij uitmuntendheid.

Gebruikt dus niets dan goed gekookte spijsen, en gij zult voor geene besmetting te vreezen hebben.

Hetzelfde geldt voor wat de melk aangaat. Door het koken worden de microben gedood en de melk onschadelijk gemaakt.

Het middel is eenvoudig en kan ernstige rampen voorkomen.

De brief van den paus

De klerikale bladen hebben weer een stokpaardje tusschen de beenen: het zoolang met zooveel lawijd aankondigde schrijven van den paus aan de Belgische bisschoppen is eindelijk aangekomen. De brief van Leo XIII leert ons echter niets nieuws. De oude man trekt zoo een beetje zijn tonge door zijn gat, zooals de boeren zeggen, over hetgeen hij in zijnen eersten brief, het stokpaardje der kristene dommekl...ten, geschreven heeft, maar anders is het 't zelfde liedje van over eeuwen: gehoorzaamheid, onderwerping, verduldigheid en alle andere eigenschappen der laffe zielen, voor de werklieden: rechtvaardigheid goed-

heid, bescherming en andere bazendeugden, voor de meesters.... In een woord, rimram uit den tijd der pruiken, steekhoeden en pittelleers, zooals wij verwacht hebben...

't Is genoeg dat wij in de klerikale bladen weeral zien dat de woorden van zijne heiligheid meest tegen het werkvolk uitgelegd worden. En toch, als er ergens eene werkstaking uitbreekt, negen maal op de tien, wordt voldoening verschaft aan de werkstakers, wier eischen zelfs door de katholieken billijk erkend worden.

Zou de heilige vader soms niet beter doen met, voor wat het aantoonen der plichten betreft, zich in zijne breven en bullen uitsluitelijk tot de rijken te richten...?

Ja, maar 't zou zijn alsof 't op een eende regent!

LEON 10

Mengelingen

Zwaluwen en Bijen. — In vroegere jaren — zoo vertelt een ijmker — nestelden de zwaluwen altijd onder mijn dak en hadden daar het burgerrecht verkregen. Op zekeren dag, toen de jongen in het nest reeds ongeveer half volwassen waren, maar door de ouden nog vlijtig gevoederd werden, besloot ik eens na te gaan wat er waar was van het gezegde dat zij bijen vangen. Ik nam een der jongen om den inhoud der maag er van te onderzoeken en ziet, zij bevatte niets dan bijen. 't Gevolg er van was, dat ik hun de gastvrijheid opzei en de deur wees.

Dat de bijen de zwaluwen kennen al hunne vijanden, heb ik trouwens het vorig jaar gezien. Bij het veelal heerschende nat en koud weer, waren er naar het scheen zeer weinig insecten en wanneer nu de bijen bij het naderen van eene regenbui, bij troepen naar de korven vlogen, vielen de zwaluwen bij dozijnen bestormenderwijze op hen aan en verslonden ze bij menigte. Ik heb naar die roovers met steenen geworpen, ik heb er op geschoten, maar niets baatte. Plotseling kwam echter de zon door en het tooneel veranderde geheel. De bijen herkenden hunne vijanden en bij tien, twintigtallen vervolgden ze de zwaluwen, die jammerend de vlucht namen. Zelfs werden er een paar zwaluwen zoodanig in den kop gestoken, dat ze kopbuitelend dood neer vielen.

Het nut der vogels. — Reeds herhaalde malen werd er gewezen op het groote nut, dat vele vogels den landbouw aanbrengen. Ziehier welke diensten de meest bekende vogels aan den landbouwer bewijzen:

De uil vervolgt allerhande schadelijke insecten, en maakt ook jacht op veldmuizen, huismuizen en sprinkhanen.

De ekster eet de houtvernietigende insecten.

De raaf vernietigt talrijke schadelijke witte maden waaruit na verpopping, de meikever te voorschijn komt.

Als de specht zich tegen een boom aan klampt en dan met zijn sterken puntigen snavel zijn timmermanswerk begint, meenen sommigen, dat de vogel zulks doet uit vernielzucht en den boom zodoende bederft. Door dat gedurig kloppen komen er rupsen, kevers en wormen uit den boom te voorschijn, welke de specht dan weet te snappen.

De koekoek eet graag behaarde rupsen, waarvan hij er soms 580 in een dag kan veroveren; nachtvlinders, meikevers en andere kevers lust hij ook.

De merel zuivert de moestuinen van allerlei schadelijk ongediert en eet ook kleine weekdieren.

De leeuwerik vervolgt zeer ijverig kevers, vlinders, spinnen en rupsen; ook gebruikt hij allerlei zaden van onkruid, zooals: herik, klaprozen, wilde wikken.

De kievit is de vijand van den vernielzuchtigen paalworm, die jaarlijks aan het hout der dijkwerken eene onberekenbare schade toebrengt! ontelbare insekten en eene groote menigte wormen en weekdieren verniet hij.

De spreeku zoekt in geploegde akkers witte maden op, zuivert gemaaide graslanden van rupsen, bemachtigt op weilanden talrijke sprinkhanen, regenwormen en is verzot op bladluizen.

De schelmachtige mitsch schijnt schadeloostelling te willen geven voor hare talrijke diefstallen door kevers, rupsen en anderen te randen, die zoo schadelijk voor de vruchtknoppen der fruitboomen zijn.

De vinken brengen hunne jongens met insekten groot en eten veel onkruidzaden sommige zelfs die van brandnetels en distels.

Het winterkoninkje huppelt in hoeken en gaten en vangt daar vliegen, kevers, duizendpoten, pisbedden, rupsen; tevens is het een eerste liefhebber van spinnen.

De nachtegaal is een groot vernier van miereneieren, nachtvlinders en andere insekten.

De zwaluw doodt in de lucht een onnoemlijk aantal insekten; men heeft uitgetekend dat eene zwaluw en hare jongen dagelijks ongeveer 6000 insekten nodig hebben.

Het kwikstaartje pikt duizende insekteneieren, poppenlarven weg en vangt de muggen en vliegen die onze runderen het leven lastig maken.

De meezen zijn ware tuin-, veld- en boschbeschermers. Fruit, hofboomen, struikgewas, kleine boschjes worden door hen van alle verniers gereinigd.

Het roodborstje in eene kamer opgesloten kan in een uur zes honderd muggen of vliegen vangen.

Ook de wiewaal zuivert de bladeren en takken der boomen van rupsen, vlinders en kevers.

Dag uit dag uit zijn deze dieren in meerdere of mindere mate werkzaam ten nutte van den landbouwer. Zij hebben alle recht op bescherming van zijne zijde en velen zijn er onder, die deze bescherming dringend van noode hebben.

En waar blijft maar al te dikwijls de beschermende hand van den landbouwer?

Het Koolwitje. — Als een gevolg van de betrekkelijk gunstige weergesteldheid zal het koolwitje zich waarschijnlijk ook dit jaar weer in groote menigte vertoonen. Bekend is, dat het witje bij voorkeur bladeren der verschillende koolplanten bezoekt om daarop een groot aantal eieren te leggen. Spoedig ontwikkelen zich daaruit grijze, witgestreepte rupsen, welke in korten tijd de koolplanten geheel vernielen, indien niet aan hunne vreetzucht paal en perk wordt gesteld. Als een zeer eenvoudig middel om dit lastige insect te weren, neemt men het volgende:

Men vult eene kuip met water, snijde daarin eenige stukken knoflook, late dit zooveel mogelijk uittrekken. Met dit sterk riekend water begiet men nu twee driemaal de bedreigde planten. Het koolwitje dat een grooten afkeer heeft van sterk riekende stoffen, mijdt de aldus begoten kool, en deze blijft daardoor tegen vernieling bewaard.

Verdelging der vogelnesten.

— Op honderd nesten van zingende vogels, zooals merels, goudvinken, groen,

vinken, vlasvinken, nachtegalen, grasmussen, enz., worden er acht-en-zestig vernietigd, en wel op de volgende wijze:

Door de katten, 15.

Door de eksters en roetaards, 15.

Door de eekhoorns, 10.

Door de eekelmuisen en ratten, 10.

Door de slangen, 8.

Door de wezeltes, 6.

Door de roofvogels, 3.

Door den egel, den das of andere, 1.

Het is te verstaan dat de evenredigheid grooter wordt van den kant der eksters, roetaards en roofvogels als er spraak is van nesten op hooge boomen geplaatst, terwijl zij insgelijks vermeerderd van den kant der slangen en wezeltes, als er spraak is van nesten op den grond.

Wilt gij dus de zingende vogels beschermen, zooals het uw plicht is, vervolgt dan onophoudelijk de katten, de wezeltes, de eksters en de roetaards; want zij verwoesten zelfs meer nesten dan de kinderen.

Eene reusachtige vleeschetende plant. — Vleeschetende planten behooren voorzeker onder de merkwaardigheden van den plantenwereld. De poëtische Linnaeus, die gelegenheid had om de vliegenvangende pioenroos te bestudeeren, wist er in zijne verbazing geen anderen naam aan te geven dan *miraculum naturae* (wonder der natuur). De pioenroos zijn gewoonlijk van kleine afmetingen.

Fabiani Carlo maakt evenwel melding van eene reusachtige vleeschetende plant, die op den oever van het meer Nicaragua door eenen natuuronderzoeker, Dunstan genaamd, ontdekt is. Hij ontdekte deze merkwaardige plant op de volgende wijze:

« Met zijnen hond op reis zijnde, hoorde hij het dier van pijn janken. Naderbij gekomen, vond hij den hond vastgehouden door drie zwarte, klevende banden, waaronder het vel tot bloedens toe geschaafd was. Die banden waren de takken van eene nieuwe soort van vleeschetende plant, die Dunstan de «land-octobus» noemt. De takken zijn buigzaam, glad, zonder bladen, scheiden eene klevende vloeistof af en zijn voorzien van zuigers, waardoor zij zich aan hun slachtoffer hechten.

« Om zijnen hond los te maken, beproefde Dunstan de takken door te snijden, wat hem ook gelukte, maar niet zonder moeite en na zijne handen door de voelspijeren van den «land-octobus» zwaar bezeerd te hebben.

« Zooals wel te begrijpen is, was het onder deze omstandigheden geen geschikt oogenblik om nauwkeurige waarnemingen te doen en kon de natuuronderzoeker slechts eenige bijzonderheden betreffende deze zonderlinge plant opmerken. Hij bestatigde de aanwezigheid van een aantal zuigers, en bevond, dat de lucht van de zwarte, klevende vloeistof, waarmede de takken bedekt zijn, aan de plant dient om hare prooi aan te trekken. Hij kon ook overeenkomst met den aard van andere vleeschetende planten ontdekken; de «land-octobus» laat bijvoorbeeld, hare prooi los, na de voedingsstof er uitgezogen te hebben.

« De inboorlingen van Midden Amerika geven deze zonderlinge plant den toepasselijken naam van «de duivelsstriek».

Zwarte lange winterrammenas. — Het is in de maanden Juli en Augustus dat de winterrammenassen moeten gezaaid worden. Zij is buitengewoon zwart, ruw van schors met wit, vast en dicht vleesch en krachtig loof.

Indien wij over de zeer bekende plant

spreken, is het om de aandacht te vestigen op de soort met langen puntigen wortel en op de bijzondere teeltwijze door verspeting.

De zwarte lange winterrammenas wordt op wachtbed gezaaid en zoohaast zij twee bladeren buiten de kiemblaadjes vertoont, met zorg uitgenomen en verpot; hierbij laat men den wortel, zonder hem iets te beschadigen, in een diep putje glijden, met een planter gemaakt. De verpotting geschiedt in welbewerkte grond die later stevig toegedrukt wordt. De voorkeur die deze rammenassen aan sterk toegedrukte grond geven, deed de meening ontstaan dat men, om schoone rammenassen te bekomen, men zoohaast zij een kransje bladeren laten zien, er moet op trappelen, zelfs met den hiel het hart vermorzelen. Die geweldige behandeling heeft geen anderen gunstigen uitslag dan de aarde bij den wortel aan te sluiten. Wat de gedeeltelijke vermorzeling van den bladerkrans betreft, het is meer dan waarschijnlijk dat de plant deze zeer gaarne zou missen.

Wanneer zal men eens voor goed begrijpen dat elke behandeling welke de bladeren verhindert, eenen zeer nadeeligen invloed uitoefent op de geheele ontwikkeling der plant?

Landelijke Nieuwsken

Machelen. — *Broodrooverij.* — Den 7, 8 en 9 Juli is het hier de gewone jaarlijksche gildekermis geweest. Als naar gewoonte hebben de pastoor-burgemeester en de burgemeester-pastoor slaaf hunne maatregelen genomen opdat de vreemdelingen, die deze dagen naar de gemeente stroomden, het meeste deel hunner centen in de kerk zouden laten. Paters waren ontboden om de menschen vrouwen in te preeken in den vergulde fetisch met zilveren hoorn in de hand, welke in de kerk onder eene roode draperij op eenen troon staat en de macht bezit om, mits offeranden in evenredigheid der gunsten welke men verlangt, menschen en dieren van «seskens» en andere kwade handkwalen te genezen; en hadden nog de pastoor en zijn nederige voetkusser (dat ze burgemeester zeggen die willen) op middelen gezonnen om het dansen te beletten, maar niets beters gevonden dan 25 fr. per dag te eischen van alwie eenenspeelman hield. Toch heeft het iemand gevraagd te beproeven of er boven die hooge belasting niet nog een stuiverken zou overschieten... dat was te veel... In het vervolg zal men die vrijheid zoo duur doen betalen dat zij geheel en al zal achterblijven. 't Is zoo door den geestelijken dwingeland en zijnen wettelijken kniekruiper beslist geworden....

Gelukkige dorpen waar geestelijke en wereldlijke overheden aldus bezorgd zijn voor het eeuwige heil der neeringdoeners hunner zielelastomschrijving...

Maar eens dat Moes (1)

Zit aan de kroes

Zal alles hier veranderen

Op kermis zullen orgels staan

Dan zal men mogen beentjes slaan

Trots Zwarteroos en anderen (2).

Waeken. — *Pastoor en kasteelheer.* — Sinds ettelijke jaren was dichter Hugo Verriest, pastoor te Waeken. Het is een dier zeldzame priesters die zich met geen politiek bemoeien, een die lijden kan dat

(1) Verkleinnaam van Mozes. De socialisten van Machelen verlangen tegen dit zekere Mozes Schenck den verkiesbaarheidsouderdom bezit, om hem gemeenteraadslid en later burgemeester te maken.

(2) Naar een nieuw Machelsch volkslied.

de zon in 't water schijnt, een dier liefdadige harten (wij geven recht aan wie dat recht toekomt) die bij 't beoefenen der weldadigheid naar de politieke kleur niet vragen dergenen wien zij de helpende hand toesteken. Ook werd de dichter-pastoor algemeen geacht en bemind. Voorheen was Waeken een zeer tweedrachtig dorp, maar door de tusschenkomst van den geestelijken volksvriend wist men welhaast niet meer dat er aldaar partijen bestonden. Ook dweept Waeken met zijnen pastoor. En geen wonder: niet alleenlijk gaf hij mildelijk van het zijne, maar in den winter ging hij bij al de rijken om geldelijke hulp voor de behoeftigen in te zamelen. Bij de vrienden kreeg hij het meest. Dichter bezat hij gevoel, wist hij dat anderen, evenals hij, een lichaam bezaten dat aan behoeften onderworpen was, besefte hij dat er vooral in het strenge jaargetijde gebrek moest heerschen in de arme gezinnen waar er schaarsheid van werk was. Daarom wachtte hij geene vernederende stappen af om de noodlijdende ter hulp te komen, maar ging dezen onder een op loffelijke wijze verbloemd voorwendsel opzoeken.

Alhoewel het een der hoofdpunten van ons streven is, de liefdadigheid door het recht te doen vervangen, brengen wij niettemin hulde aan den man die, binnen de enge grenzen hem door kleingeestige leerstelsels afgeteekend, zooveel en zoo bedektelijk mogelijk het goede tracht te doen.

Pastoor Verriest had echter eenen vijand, een enkelen, maar deze was machtig, hij bewoonde een kasteel. De populariteit van den dichter pastoor stak onzen edelman in de oogen en nog meet in het hart... De volkspastoor moest weg, kost wat kost... de kasteelhuil alleen moest heerschen.

Men liep naar de dekenij, naar het bisdom, pastoor Verriest werd beschuldigd van een aanhanger van pastoor Daens en zelfs van socialist te zijn, en toen baas Mijtermans misschien gevoelde dat hij te kiezen had tusschen twee: heer Verriest uit Waeken te verwijderen of een geldschietier-kiesomkooperte verliezen, besloot hij het eerste.

Pastoor Verriest is naar Ingoyghem gestuurd. Een bewijs dat de geldzak alleen invloed heeft gehad op zijne verplaatsing (leest verdrijving) is dat men niet vreest dat hij in zijne nieuwe parochie het kwaad zal doen waarvoor hij te Waeken weg moest.

O laffe platbroekerij der gemijterde bazen, die ons landeken onder hunne voeten hebben liggen.

THILO.

Briefwisselingen

Heer Opsteller,

In zijn numme van Zondag 9 Juni laatstleden, schijnt *Het Recht* de veekoormans van Somergem te beklagen omdat zij treffelijk hun brood verdienen, met het geld dat zij wekelijks ter leen krijgen van nen fraaiën heer of twee, omdat zij daarvoor eenen frank per 100 intrest moeten geven, van den Woensdag namiddag tot den Vrijdag nadien.

Het slaat den nagel op den kop, immers *Het Recht*, die groote voorstaander van den werkman, zou willen dat niemand koopman is zonder rijk te zijn, 't ware nochtans niet best voor de Somergemsche boeren, die weten 't ook wel.

Maar over 10 jaar, als wij zwoegen van den donderdag nacht tot den vrijdag avond voor arm 3 franken, daar was er niemand die ons bekloeg en dan kregen wij voor ons loon wat vet te smullen en

wat beenen en daar mochten wij mee optrekken naar vrouw en kinderen.

Brave lieden, (die *Het Recht* weekeraars durft noemen) kwamen ons ter hulp en zegden « vereenigt u, wij zullen u geld geven, » en stillekens aan wij begonnen te koopen, eerst bij de kleine boerkens dan bij grootere; wij drijven zelf onze beesten naar de markt, wij sparen al wat wij kunnen en zorgen vooral om de weekeraars hun geld weer te geven, want immers eerlijk duurt het langst en dan, eens eene goede markt gemaakt, smooren wij ook al een sigaartje en pakken nen beker en zie, dat doet de groote koopmans grijs hair krijgen.

Hun laatste toevlucht was dan zich tot den opsteller van *Het Recht* te wenden; hij zou er eens op peperen en maken dat die arme-luizen geen geld meer krijgen voor te koopen en dan zullen de groote bazen opnieuw de boeren kunnen opeten; maar *zoo gouwe niet* zeggen ze hier op Somerghem.

Hij die ne werkmán geen pakske suikerij zou geven, zonder geld, zouden die brave heeren-uitgeven voor weekeraars, ons dunkt dat is niet gemeend, ten ware misschien voor een overschotsen van een dochterken of misschien ook al voor een stemken te meer om algelijk *gebuist* te worden.

Dus, heer opsteller van *Het Recht*, geen portretten trekken hé, de namen dier mannen, die nochtans wel mogen gekend zijn, stillekens aan zwijgen ware voor u en voor ons uw beste plan, en wij, wij roepen luid op: « Hoed af voor de wel-doeners van arme koopmans.

P. VAN HOLSBEKE.
Slachter en Koopman
Somerghem.

Wij weigeren niet dit schrijven op te nemen en wij nemen zelfs aan, dat die leeningen de kleine kooplieden goed van pas komen. Maar wij moeten er nochtans bij zeggen, dat i per honderd van den woensdag tot den vrijdag een zwaren intrest is.

Wat bewijst zulks?

Wel de noodzakelijkheid van hetgeen de socialistens sedert jaren vragen: krediet-banken in te richten door den Staat waar men uitleent tegen kostenden prijs of met eene geringe winst.

STRIJDPENNING

Olsene. — De toekomst is aan ons, 0,28.
Nevele. — Van eenen koetsier, 0,10. —
Voor den vooruitgang van 't socialisme, 0,10.
— Omdat Mietje op mij niet meer kwaad zou zijn, 0,03. — Omdat de schoenmaker van Nevele niet meer zou kwaad zijn, 0,10.

GRAANPRIJZEN

Middenprijs der tarwe en rogge, op de bijzonderste markten van 't land binst de week van 15 tot 21 Juli 1895:

Tarwe. — Hoogste prijs per 100 kilos fr. 17,90 te Becloo.

Laagste prijs fr. 13 te Nijvel en Dinant.
Middenprijs per 100 kilos: fr. 14,83, 't is te zeggen fr. 0,18 minder dan de vorige week.

Middenprijs per hectoliter: fr. 11,75, hetzij fr. 0,14 minder de vorige week.

Rogge. — Hoogste prijs per 100 kilos: fr. 13,75 te Becloo.

Laagste: fr. 10 te Nijvel en Virton.

Middenprijs per 100 kilos: fr. 11,46 't is te zeggen fr. 0,05 minder dan de vorige week.

Middenprijs per hectoliter: fr. 8,36 hetzij fr. 0,04 minder dan de vorige week.

Gent, druk.-uitg. E. Claeys, Metserstr., 6.

Stoomdrukkerij Ad. DE BACKER, Garenplaats, Gent

Alle soorten prachtwerk, zooals:

Brochuren, Registers, Facturen, Circulaires, Dood- en Trouwbrieven, Adreskaarten, Visietkaarten, Briefhoofden, Enveloppen, enz.

Bijzonder ingericht voor Affichen

SPOEDIGE BEDRIJNING. — BILLIJKE PRIJZEN.

Socialistische brochurenhandel, lokaal VOORUIT

GENT

Lijst der brochuren, boeken, printen, enz. aldaar verkrijgbaar

Een woord aan de kiezers.	fr. 0,02	Pilatustype of de twijfelaar	fr. 0,15
Vier brieven aan de buitenlieden	fr. 0,02	Petrustype of de zwakke	fr. 0,15
Een volksvriend ontmaskerd	fr. 0,02	Nikodemustype of de vreesachtige	fr. 0,15
Weg met 't meervoudig stemrecht	fr. 0,02	Gamatistype	fr. 0,15
Vrouwenstemrecht	fr. 0,02	Demetriustype	fr. 0,15
Een woord aan de vrouwen	fr. 0,02	Anne-Mie (Vliegen) 1 ^e deel	fr. 0,20
Maximum werkuren, minimum dagloon	fr. 0,02	id. id. 2 ^e deel	fr. 0,20
Eerst Mei	fr. 0,02	Kernsnachtvertellingen	fr. 0,20
Redevoering Anseele	fr. 0,02	Boek der menschheid	fr. 0,20
De wet der vier eerloosheden	fr. 0,02	Duitsche keizer en het volk	fr. 0,20
De rede	fr. 0,05	Rijken en armen	fr. 0,20
Godsdienst en wetenschap	fr. 0,05	Gesprek tusschen boerenarbeiders	fr. 0,20
Militaire dienstweigering	fr. 0,05	Domino, pastoor of Rabbi	fr. 0,20
Minimum van dagloon (door V. B.)	fr. 0,05	De geesten (Ingersoll)	fr. 0,20
Voksbrochuur (64 blz.)	fr. 0,05	Palingoproer	fr. 0,20
Heeft de mensch eene ziel	fr. 0,05	Laatste woorden eens gehangene	fr. 0,25
Gedaanteverandering	fr. 0,05	Boek der koningen (1 ^e deel)	fr. 0,25
God of natuur	fr. 0,05	id. (2 ^e deel)	fr. 0,25
De onvrije wil	fr. 0,05	Kritiek van 'nen radicaal over Karel Marx	fr. 0,25
De toekomst onzer middenklasse	fr. 0,05	Koningschap in Nederland	fr. 0,25
Over algemeen stemrecht (Robespierre Redivivus)	fr. 0,05	Studie over revolutie	fr. 0,25
Zes maanden in Argentina (Procureur)	fr. 0,05	Licht verdriift de duisternis	fr. 0,25
Eene samenspraak (Hambursin)	fr. 0,05	Aanklacht van bloemvervalsching	fr. 0,25
Onze aarde zij een paradijs	fr. 0,06	Mijn afscheid aan de kerk	fr. 0,25
Coöperatie en socialisme	fr. 0,10	Zakboekje voor 't volk	fr. 0,25
Programma der Werklieden-partij	fr. 0,10	Het gebed van den onwetende met eenen onuitgegeven brief van Multatuli	fr. 0,25
Het kapitalistisch tijdvak, door Leo (aanbevolen)	fr. 0,10	Aanschouwelijk onderwijs	fr. 0,25
Geheimen over den Congo	fr. 0,10	De gevangenis (Kropotkine)	fr. 0,25
Hoe ons land geregeerd wordt	fr. 0,10	De goden (Ingersoll)	fr. 0,30
Eischen der werklieden (Anseele)	fr. 0,10	Het sociale vraagstuk opgelost	fr. 0,30
Brood en vrijheid voor allen	fr. 0,10	Kapitalisme en socialisme (1 ^e deel)	fr. 0,35
Liederenbundel (64 liedjes)	fr. 0,10	id. (2 ^e deel)	fr. 0,55
Voorkampers van Rochdale	fr. 0,10	Hemel en aarde	fr. 0,30
Koning Gorilla	fr. 0,10	God en de Staat	fr. 0,35
Almanakken Vooruit van 1888 tot 95	fr. 0,10	Opstellen van Gehrard (1 ^e deel)	fr. 0,35
Politieke stelling	fr. 0,10	id. (2 ^e deel)	fr. 0,50
Het loonsysteem (Kropotkine)	fr. 0,12	Volledige opstellen van Gehrard	fr. 0,55
Loon naar werken (Rienzi)	fr. 0,12	Fransche hofpers	fr. 0,10
Soldaatie spelen	fr. 0,12	Kiesrecht en sociaal-democratie	fr. 0,15
Met Jezus voor of tegen ons	fr. 0,12	Dekt de vlag de lading	fr. 0,10
Debat over privaatzet	fr. 0,12	Kerkvaders en eigendom	fr. 0,15
Bloedbad van Homestead	fr. 0,12	Vrijhandel en kapitaalbescherming	fr. 0,15
Voltaire	fr. 0,12	Wat moeten wij doen? (graaf Tolstoj)	fr. 0,15
Preek over vrijheid	fr. 0,15	Mijn diensttijd als militaan	fr. 0,50
De vrouw en de maatschappij	fr. 0,15	Utopia	fr. 0,50
Weg met de sociaal-democratie	fr. 0,15	Ontwikkeling van 't socialisme	fr. 0,50
Het recht der vrouw	fr. 0,15	Commune van Parijs (Arnould)	fr. 0,50
Verloren kind	fr. 0,15	Normale arbeidsdag	fr. 0,50
Simonstypie of de ijveraar	fr. 0,15	Steven van den Grillenhof	fr. 3,00
De dragonderhelm (E. Sue)	fr. 0,50	Germinal (Zola)	fr. 3,00
25 bewijzen voor de waarheid van den christelijken godsdienst	fr. 0,55	De eeuw der Artevelde (prof. Vanderkinderen)	fr. 3,00
De duitsche Boerenkrijg (Bebel)	fr. 0,60	Vooruitgang en armoede	fr. 3,50
Het leven hierna (Buchner)	fr. 0,60	De fransche revolutie (met prachband)	fr. 3,50
Het heelaal	fr. 0,60	Commune van Parijs	fr. 3,50
Kapitaal en arbeid	fr. 0,60	De fransche revolutie (D. N.)	fr. 3,75
Het licht der nieuwe wereld	fr. 0,60	De neerlaag (La Débauche)	fr. 4,00
Christendom en socialisme	fr. 0,60	Het land (Zola)	fr. 4,00
Novellen voor 't volk	fr. 0,70	Socialisme (Fabian Essays)	fr. 1,50
Josua Davids	fr. 0,70		
Onderaardsch Rusland	fr. 0,75		
Het leven in 't jaar 2000 (Bellamy)	fr. 0,75		
Arme menschen (russisch roman)	fr. 1,00		
De twee compagnons (sociale roman)	fr. 1,00		
Mijn geloof	fr. 1,00		
De dood (graaf Tolstoj)	fr. 1,00		
Doodse zielen (1 ^e deel)	fr. 1,00		
id. (2 ^e deel)	fr. 1,00		
Mijn gedenkschriften (1 ^e deel)	fr. 1,00		
id. (2 ^e deel)	fr. 1,00		
Godset (roman uit het noorsch) 1 ^e deel	fr. 1,00		
id. id. 2 ^e deel	fr. 1,00		
De onderaardsche geest	fr. 1,00		
Feiten en theoriën (Buchner)	fr. 1,25		
De zwarte non	fr. 1,25		
Troon en kerk	fr. 1,25		
Socialisme en vrijheid	fr. 1,50		
De vrouw (Bebel)	fr. 1,75		
De doodzonden der moderne maatschappij	fr. 1,90		
Schimmen en schetsen	fr. 2,00		
De loopbaan van een nihilist	fr. 2,50		
De sociale hel	fr. 3,00		
Aan 't weefgetouw van den tijd	fr. 3,00		
		Pilatus-type of de twijfelaar	fr. 0,15
		Petrustype of de zwakke	fr. 0,15
		Nikodemustype of de vreesachtige	fr. 0,15
		Gamatistype	fr. 0,15
		Demetriustype	fr. 0,15
		Anne-Mie (Vliegen) 1 ^e deel	fr. 0,20
		id. id. 2 ^e deel	fr. 0,20
		Kernsnachtvertellingen	fr. 0,20
		Boek der menschheid	fr. 0,20
		Duitsche keizer en het volk	fr. 0,20
		Rijken en armen	fr. 0,20
		Gesprek tusschen boerenarbeiders	fr. 0,20
		Domino, pastoor of Rabbi	fr. 0,20
		De geesten (Ingersoll)	fr. 0,20
		Palingoproer	fr. 0,20
		Laatste woorden eens gehangene	fr. 0,25
		Boek der koningen (1 ^e deel)	fr. 0,25
		id. (2 ^e deel)	fr. 0,25
		Kritiek van 'nen radicaal over Karel Marx	fr. 0,25
		Koningschap in Nederland	fr. 0,25
		Studie over revolutie	fr. 0,25
		Licht verdriift de duisternis	fr. 0,25
		Aanklacht van bloemvervalsching	fr. 0,25
		Mijn afscheid aan de kerk	fr. 0,25
		Zakboekje voor 't volk	fr. 0,25
		Het gebed van den onwetende met eenen onuitgegeven brief van Multatuli	fr. 0,25
		Aanschouwelijk onderwijs	fr. 0,25
		De gevangenis (Kropotkine)	fr. 0,25
		De goden (Ingersoll)	fr. 0,30
		Het sociale vraagstuk opgelost	fr. 0,30
		Kapitalisme en socialisme (1 ^e deel)	fr. 0,35
		id. (2 ^e deel)	fr. 0,55
		Hemel en aarde	fr. 0,30
		God en de Staat	fr. 0,35
		Opstellen van Gehrard (1 ^e deel)	fr. 0,35
		id. (2 ^e deel)	fr. 0,50
		Volledige opstellen van Gehrard	fr. 0,55
		Fransche hofpers	fr. 0,10
		Kiesrecht en sociaal-democratie	fr. 0,15
		Dekt de vlag de lading	fr. 0,10
		Kerkvaders en eigendom	fr. 0,15
		Vrijhandel en kapitaalbescherming	fr. 0,15
		Wat moeten wij doen? (graaf Tolstoj)	fr. 0,15
		Mijn diensttijd als militaan	fr. 0,50
		Utopia	fr. 0,50
		Ontwikkeling van 't socialisme	fr. 0,50
		Commune van Parijs (Arnould)	fr. 0,50
		Normale arbeidsdag	fr. 0,50
		Steven van den Grillenhof	fr. 3,00
		Germinal (Zola)	fr. 3,00
		De eeuw der Artevelde (prof. Vanderkinderen)	fr. 3,00
		Vooruitgang en armoede	fr. 3,50
		De fransche revolutie (met prachband)	fr. 3,50
		Commune van Parijs	fr. 3,50
		De fransche revolutie (D. N.)	fr. 3,75
		De neerlaag (La Débauche)	fr. 4,00
		Het land (Zola)	fr. 4,00
		Socialisme (Fabian Essays)	fr. 1,50
		Verschiedene deelen van de Verborgenheden des Volks	
		De Jesuiten	fr. 0,15
		Jeanne d'Arc	fr. 0,75
		De eeresabel (1 ^e deel)	fr. 0,75
		id. (2 ^e deel)	fr. 1,00
		id. (2 ^e deel)	fr. 1,10
		De smidshamer	fr. 0,65
		De zakbijbel	fr. 1,10
		PRINTEN EN PORTERETTEKEN.	
		Portret Cesar De Paep (groot formaat)	fr. 0,20
		id. Bebel	fr. 0,20
		id. Defuisseaux	fr. 0,20
		Portret Demblon (groot formaat)	fr. 1,00
		Schanddaden van Londen (het paar)	fr. 0,10
		Plaat (De Marseillaise verbeeldende)	fr. 0,50
		Delescluse op de barricade	fr. 0,50
		Werkersverbodering is wereldvrede (tafereel den gevel van 't nieuw lokaal Vooruit versierende)	fr. 0,50
		Photographie van den Meistoet 1894	fr. 0,50
		id. 1895	fr. 1,10
		Photographie van ieder wagen 1895	fr. 0,60